

בס"ד. ש"פ תצא, י"ד אלול, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

כי תצא למלחמה על אויביך וגו'¹, ומבאר רבינו הזקן בלקו"ת² (ונתבאר גם בדרושי אדמו"ר האמצעי³, ובדרושי הצמח צדק והגהותיו⁴, ובדרושי רבותינו נשיאנו שלאח"ז⁵), דאיתא בזהר⁶ שעת צלותא שעת קרבא, ומביא⁷ גם מ"ש⁸ אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, ותרגם אונקלוס בצלותי ובבעותי, והיינו, שמ"ש כי תצא למלחמה גו' קאי על המלחמה שבעבודת התפלה. ומוסיף רבינו הזקן לפרש גם המשך הכתוב (כי תצא למלחמה) על אויביך⁹, פי' כי תצא למלחמה זו לנצח כח המתאוה שבנפשו לקררה בתענוגי עוה"ז הגשמיים ולאתהפכא לאהבת ה', תהי' בבחי' על אויביך, דהיינו בבחי' שרשם למעלה, כי אין רע יורד מלמעלה¹⁰, ושרשם הוא טוב שהוא מבחי' מרכבה עליונה שבקדושה כו'. ומוסיף לבאר¹¹, שעל אויביך היינו למעלה מאויביך, שאין לאויב שלמטה שליטה ואחיזה שם כו'.

ב) וצריך להבין, איך יתאים פירוש רבינו הזקן עם פירוש רש"י¹² שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר. ובהקדים, שההוכחה של רש"י שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר היא ממש"נ ושבית שביו, כי במלחמת ארץ ישראל אין לומר ושבית שביו, שהרי כבר נאמר¹³ לא תחי' כל נשמה. אבל מ"ש כי תצא למלחמה (אזי תהי') על אויביך, יש לפרש גם בפשוטו של מקרא¹⁴ לא רק במלחמת הרשות אלא גם במלחמת חובה, והיינו, שכתוב זה בא לבאר (לא רק הדין דושבית שביו שבסיום הכתוב,

1) ריש פרשתנו.	9) לקו"ת פרשתנו לה, ריש ע"ב.
2) רד"ה כי תצא הא' והב' (לד, ג. לה, ג).	10) ראה ב"ר פנ"א, ג. של"ה קו, ב. ועוד.
3) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי פרשתנו ע' תפא ואילך.	11) שם לו, רע"א.
4) ראה אוה"ת פרשתנו ע' תתע ואילך. ע' תתפכ.	12) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש חי"ד ע' 84 ואילך (ממאמר זה).
5) ראה סה"מ תרכ"ט ע' רפב ואילך.	13) שופטים כ, טז.
6) כ"ה בשם הזהר בלקו"ת שם. ובכ"מ.	14) אף שלא נתפרש בפרש"י — כידוע מ"ש הרשב"ם (ר"פ וישב) בשם רש"י, "שאלו הי' לו פנאי הי' צריך לעשות פירושים אחרים לפי הפשטות המתחדשים בכל יום".
7) רד"ה כי תצא הא' (לד, ג).	
8) ויחי מח, כב.	

אלא גם) שהיציאה למלחמה צריכה להיות באופן דעל אויביך, שע"ז יהי' הנצחון במלחמה. וע"ד מ"ש בפרשה שלפנ"ז¹⁵ כי תצא למלחמה גו' וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם גו', היינו, שתוכן הכתוב הוא הציווי לא תירא מהם, כיון שבעיני הקב"ה כולם כסוס אחד, כפי שמדייק רש"י מ"ש סוס ורכב לשון יחיד. ועד"ז יש לפרש מ"ש כאן כי תצא למלחמה על אויביך, שהציווי הוא שהיציאה למלחמה תהי' על אויביך, היינו, להתבונן במהותו של האויב כפי שהוא בשרשו ומקורו כו' (ע"ד פרש"י בפסוק וראית סוס ורכב גו', שזהו כפי שהם בעיני הקב"ה), שע"ז תתבטל היראה ממנו, ויהי' נקל יותר לנצחו. ומובן, שכל זה שייך גם במלחמת חובה, ובמילא גם במלחמה הרוחנית שבעבודת התפלה. אמנם, מצד סיום הכתוב ושבת שביו (שאינו שייך במלחמת ארץ ישראל), משתנה גם פשוטו של מקרא במ"ש כי תצא למלחמה, שאין פירושו כאשר תצא למלחמה, אלא אם תצא למלחמה, כיון שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר¹⁶. ועפ"ז אינו מובן, איך יתאים זה עם פירוש רבינו הזקן שקאי על המלחמה שבעבודת התפלה, הרי מלחמה זו אינה רשות אלא חובה¹⁷, ואדרבה, חובה היותר גדולה (עוד יותר מהחיוב דקיום המצוות¹⁸), וכמובן ממה שמבאר רבינו הזקן⁷ שענין התפלה הוא שיקריב כל אחד נפשו הבהמית, להעלותה ולקשרה בשרשה שהיא ג"כ מיסוד האש, ומקור חוצבה ויסודתה בהררי קודש, מרכבה העליונה, פני אר"י פני שור כו', אלא שלאחר ירידת והשתלשלות והתלבשות בע' שרים שמרי האופנים, נמשך תענוגי עוה"ז והכח המתאוה שהוא ג"כ בחי' חמימות האש, וגם היצה"ר הוא אש זר דולק, וצריך להעלות נפש הבהמית לשרשה בחי' אש שלמעלה כו'. וממשיך לבאר, שבכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו, וצריך בכל יום להמשיך בחי' אש שלמעלה. כי הנה כתיב¹⁹ ימים יוצרו, שיש מספר וקצבה לשני חיי האדם, ימי שנותינו בהם שבעים שנה גו'²⁰, ולא ניתנו לנפשו האלקית שבקרבנו, כי הנשמה אינה צריכה תיקון לעצמה כו'²¹, אלא מספר חיי האדם ניתן להתלבש בו נפשו הבהמית, ושניו קצובים לו במספר ששיערה חכמתו ית' שיוכל לשאת בנפשו להעלות ממנה כ"כ כחות וניצוצים שנפלו שמה בשבירת

18) ראה לקו"ת בלק ע, ד ואילך.

19) תהלים קלט, טז.

20) שם צ, י.

21) תניא פל"ז (מח, ב).

15) שופטים שם, א.

16) ראה גם לקו"ש שם ע' 80.

17) כמו שהקשה באוה"ת שופטים (ע')

תתסד) על מלחמה (דשופטים כ, א) ומציין

לד"ה "כי תצא למלחמה".

הכלים כו' (כמבואר ענין זה בריבוי מאמרי חסידות). ועפ"ז נמצא שהמלחמה שבעבודת התפלה הו"ע עיקרי, ועד שזוהי תכלית כל ענין ירידת הנשמה בגוף, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא²². ואיך אפשר לומר על זה במלחמת הרשות הכתוב מדבר.

ג) אף הענין הוא, שגם לפי פירוש רבינו הזקן דמ"ש כי תצא למלחמה קאי על המלחמה שבעבודת התפלה, אפשר לפרש כי תצא למלחמה כמו לפי פירוש רש"י, מלשון אם, שזוהו"ע של רשות, כי, מה שעבודת התפלה היא מלחמת חובה אצל כאו"א מישראל, הרי זה רק בתחלת עבודתו, אבל לאח"ז אפשרים שני אופני עבודה, תורה או תפלה. והענין בזה, דהנה, מבואר בכ"מ²³ שיש ב' אופנים בבירור היצה"ר, בדרך מלחמה, ובדרך שלום. ובכללות²⁴ הרי זה החילוק²⁵ בין עבודת התפלה, שעת קרבא, לעבודת התורה, שדרכי' דרכי נועם וכל נתיבותי' שלום²⁶. והיינו, שעבודת התפלה הו"ע בירור היצה"ר מלמטלמ"ע, ע"י התלבשות המברר (נה"א) בהמתברר (נה"ב), ולכן בא ע"י מלחמה ויגיעה. אבל הבירור שע"י תורה הוא מלמעלמ"ט (כידוע שהתורה נקראת לחם מן השמים²⁷), בדרך ממילא, שע"י לימוד התורה ממשך ומגלה אלקות בנפשו, ועי"ז מתבטל (ומתברר) היצה"ר מאליו. ועפ"ז מובן מה שבירור היצה"ר ע"י מלחמה (שהו"ע עבודת התפלה) נקרא מלחמת הרשות, כי ישנו בירור באופן של מנוחה, ע"י עבודה של תורה. וזהו גם מש"נ בסיום הפרשה²⁸ והי' בהניח הוי' אלקיך לך מכל אויביך גו', שאז אין צורך בענין של מלחמה, וכמ"ש²⁹ פדה בשלום נפשי מקרב לי גו', וכתיב³⁰ וחרב לא תעבור בארצכם, אפילו חרב של שלום³¹, ואז העבודה היא בדרך מנוחה, שזהו אופן העבודה שע"י לימוד התורה. ועוד זאת, שגם כאשר נמצאים במעמד ומצב שיש צורך בענין המלחמה שבעבודת התפלה, הנה ע"י

(25) ראה בארוכה ד"ה ת"ר נ"ח תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קס ואילך). ויאמר משה תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 105 ואילך).
 (26) משלי ג, יז.
 (27) של"ה במסכת פסחים שלו קסה, ב.
 (28) פרשתנו כה, יט.
 (29) תהלים נה, יט.
 (30) בחוקותי כו, ו.
 (31) תענית כב, ב. וראה סה"מ תרנ"ט ע' קנב ואילך. תש"ד ע' 83. ע' 106 ואילך.

(22) ע"פ לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.
 (23) תו"א בראשית ה, ד ואילך. לקו"ת במדבר ג, ד ואילך. ועוד.
 (24) בפרטיות — גם בתורה יש עה"ח ואילנא דטו"ר (ראה תניא אגה"ק סכ"ו), או ש"ס ירושלמי וש"ס בבלי (שערי אורה כד, א). וראה טעהמ"צ להאריז"ל ואתחנן ושער המצוות שם, שהאריז"ל הי' מקשה בכח כו' עסק ההלכה כדי לשבר הקליפה כו'; ובתפלה — תפלה דחול ודשבת וקראת לשבת עונג (תו"א בשלח סה, ג).

לימוד התורה, שזוהי העבודה שבדרך מנוחה, נעשית גם עבודת התפלה באופן אחר לגמרי, והיינו, דכשם שמעלת העסק בתורה שאחר התפלה הוא גבוה יותר מתורה שקודם התפלה³², שזהו מה שהתפלה פועלת על התורה, הנה כמו"כ ישנה גם הפעולה דלימוד התורה על עבודת התפלה שנעשית באופן נעלה יותר.

ד) **ויש** לקשר האמור לעיל בענין ב' אופני העבודה דתפלה ותורה עם ענינו של חודש אלול. ובפרט ע"פ הידוע שבדרושי החסידות שבלקוטי תורה הנה כבר בפרשת ראה מדובר אודות עניני חודש אלול, ועאכו"כ בפרשת כי תצא. והענין בזה, דהנה כתיב³³ אני לדודי ודודי לי (ר"ת אלול³⁴) הרועה בשושנים. וידוע שיש ב' פירושים בענין הרועה בשושנים³⁵. פ'י הא', ששושנה יש בה תליסר עלין כנגד י"ג מכילין דרחמי³⁶, והיינו, שבחודש אלול מאירים י"ג מדה"ר³⁷, וענין זה שייך בכללות לעבודת התפלה. ופ'י הב', א"ת שושנים אלא שושנים³⁸, באותם שושנים בתורה³⁹. ויש להוסיף, שבענין התגלות י"ג מדה"ר (פ'י הא' בהרועה בשושנים) יש הפרש גדול בין התגלות י"ג מדה"ר שבחודש אלול להתגלות י"ג מדה"ר שביהכ"פ⁴⁰, וא' החילוקים הוא, שהתגלות י"ג מדה"ר שביהכ"פ הוא עיקר ענין דודי לי שבא לאחרי העבודה דאני לדודי, ואילו התגלות י"ג מדה"ר שבחודש אלול הו"ע דודי לי שענינו לעורר את העבודה דאני לדודי, דהיינו, בחי' אתעדל"ע שמעוררת את האתעדל"ת, שזהו ע"ד ענין התורה שהיא מלמעלה למטה, כמו לחם מן השמים (כנ"ל). ונמצא, שגם ענין התגלות י"ג מדה"ר שבחודש אלול ששייך לענין התפלה, הוא באופן ששייך גם לענין התורה, שלכן הנה גם ענין התפלה הוא באופן נעלה יותר (כנ"ל ס"ג).

וזהו היתרון דחודש אלול על כל השנה כולה, שמעלתו היא לא רק בענין התפלה (פ'י הא' דהרועה בשושנים), אלא גם בענין התורה (פ'י הב' דהרועה בשושנים), שלכן צריך להוסיף יותר בלימוד התורה, שזוהי העבודה שבדרך מנוחה ושלום דוקא, ובפרט ע"י לימוד פנימיות

36) ראה זח"א א, א.

37) לקו"ת שם, א.

38) שבת ל, ב. זח"ב עדר, א.

39) זהר שם כ, ב.

40) ראה לקו"ת שם לד, ב. אוה"ת שה"ש

ח"ג ע' תתכז.

32) לקו"ת ברכה צו, ב.

33) שה"ש ו, ג.

34) פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א. שער

הפסוקים שה"ש שם.

35) הובאו בד"ה אני לדודי בלקו"ת פ'

ראה (לב, ד ואילך).

התורה, רזין ורזין דרזין שבתורה, דלית תמן לא קושיא כו' ולא מחלוקת כו',⁴¹ כולל גם הפצת המעיינות חוצה בדרכי שלום, ועי"ז פועלים אמיתית ושלמות הענין דפדה בשלום גו', בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד⁴² מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים.

⁴² ישע' יא, ט. וראה רמב"ם סוף הל' מלכים.

⁴¹ זח"ג קכד, ב (ברע"מ). וראה אגה"ק שבהערה 24. ובכ"מ.